

7. Volapük (volapuko)

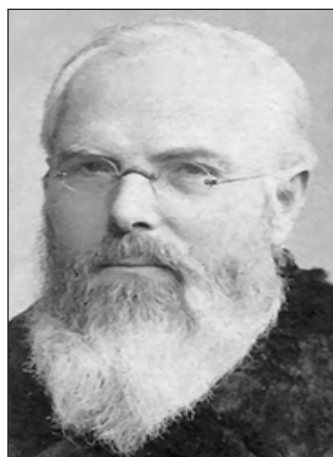
En la novepoka lingvosituacio komenciĝis nova periodo en 1879 kun la praktika uzo de Volapük (t.e. „mondolingvo”): ĝi estis la unua planlingvo, kiu havis konsiderinde grandan kvanton da uzantoj, ekestis do nova tipo de lingvokomunumo, uzanta krom siaj (gepatraj) lingvoj konscie konstruitan planlingvon. Tiel eniras en la historion de lingvistiko nova fenomeno, nome normale funkcia racia lingvo, kiu estas nenies etnolingvo. Sociologie interese estas, ke tia lingvo ne estas ligita al nacio kaj ŝtato. La interlingvistika valoro de Volapük baziĝas sur la fakto, ke ĝi estis konstruita kiel regula lingvo, sed dum la praktika uzado reformita sur empiria bazo – jen la unua kazo de la nova, ĝis nun valida direkto. Tiel Volapük malfermis novan etapon de lingvoplanado – la realiĝinta planlingvo iĝis egalvalora al etnolingvoj kaj rajtas esti esplorata kiel tia. Konsekvence, ekde tiam interlingvistiko kiel scienco povas esplori realajn lingvojn, ne nur abstraktajn lingvorteoriojn, ĝi povas esti ne nur preskriba, sed ankaŭ priskriba lingvoscienco.

7.1. La aŭtoro

estis germana katolika prelato *Johann Martin Schleyer* (1831–1912). Li devenis el instruista familio en Oberlauda kaj havis kvar gefratojn. Liaj gepatroj ne antaŭvidis por li superan klerigon, sed pro helpo de la onklo Franz Martin Schleyer li povis studi en gimnazio kaj liceo kun samtempaj studoj de ĥemio en politekniko, poste en la universitato de Freiburg teologion, historion, filozofion kaj filologion, dum li okupiĝis ankaŭ pri poezio kaj muziko (li ludis multajn instrumentojn kaj estis orgenisto en la universitata preĝejo). En 1856 li iĝis pastro kaj laboris en diversaj paroĥoj, ĝis li en 1867 mem iĝis paroĥestro, unue en Krumbach kaj ekde 1875 en Litzelstetten. Ekde 1863 ĝis sia morto li regule notadis siajn viv-okazaĵojn en taglibroj. Li verkis psalmojn, dramojn, lirikaĵojn kaj aliajn poemojn

Figuro 7.1: la simbolo de Volapük

Figuro 7.2: Johann Martin Schleyer